

**КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД - ДРУШТВО ЗА
НЕЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ СКОПЈЕ****ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ ЖИВОТНИ**

Со извршена промена по одлука бр.0204-2284/2 од
01.03.2013 година.

Општи услови за осигурување животни

- (1) Поедини термини во овие Услови значат:
1. **„осигурувач“** - Кроација Осигурување АД Друштво за неживотно осигурување Скопје;
 2. **„договорувач на осигурувањето“** - лице кое со осигурувачот склучува договор за осигурување;
 3. **„осигуреник“** - лице чии животни се осигурени и кому му припаѓаат правата од осигурувањето;
 4. **„премија“** - износ во денари што се плаќа за осигурување по договорот за осигурување;
 5. **„сума на осигурување“** - износ (вредност) на кој животното е осигурено, доколку од содржината на договорот не произлегува нешто друго;
 6. **„полиса“** - документ за договор за осигурување;
 7. **„лист на покритие“** - привремен документ за договор за осигурување.

Предмет на осигурување**Член 1**

- (1) Предмет на осигурување по овие Услови можат да бидат здрави домашни животни и тоа:
1. Копитари (коњи, маски, мули и магарина) со старост од 4 месеци до наполнети 12 години, односно 15 години доколку во осигурување кај осигурувачот се непрекинато од 9 годишна старост.
 2. Говеда и биволи со старост од 2 месеци до наполнети 8 години, односно 10 години, доколку во осигурување кај осигурувачот се непрекинато од 5 годишна старост. Говеда во тој до наполнети 3 години старост.
 3. Овци и кози со старост од 3 месеци до наполнети 6 години.
 4. Свињи со старост од 2 месеци до наполнети 4 години.
- (2) Други видови домашни животни и други животни, како и животни под и над старосните граници определени со став (1) од овој член можат да се осигуруваат само по Посебни услови и на нив одредбите од овие Општи услови, се применуваат ако по тие Посебни услови тоа е предвидено.
- (3) Не можат да се примат во осигурување:
1. Животни кои се болни или сомнителни на некоја болест;
 2. Истоштени, закржлавени и слепи животни и животни во лоша кондиција;
 3. Животни што се држат во лоши зоохигиенски услови.

Опасности (ризичи) опфатени со осигурување**Член 2**

- (1) Со осигурување се опфатени ризиците:
1. Пцовисување на осигуреното животното поради болест или несреќен случај.
 2. Принудно колење на осигуреното животното кога поради болест или несреќен случај, го застрашува непосредна опасност од пцовисување, па колењето

се врши со цел за искористување, односно намалување на штетата (принудно колење поради опасност по живот).

3. Принудно колење или принудно убивање на осигуреното животно, кога поради болест или несреќен случај не го застрашува непосредна опасност од пцовисување, но станало неупотребливо за која и да е цел, и нема изгледи таа состојба да се измени со лекување (присилно колење од економски причини).
 4. Трошоци за здравствена заштита, ако е посебно договорено.
 5. Кастрација и овариотомија, и
 6. Други ризици договорени по Посебни услови за осигурување.
- (2) Во смисла на овие Услови како несреќен случај се смета секој ненадеен и од волјата на осигуреникот, независен настан кој делува од надвор на осигурените животни и има за последица заболување, лекување, принудно колење, принудно отепување или пцовисување, а наведен е во овие Услови како:
1. Пожар, удар на гром, експлозија, поплава, луња, лизгање и одронување на терен, паѓање на воздушни летала од сите видови.
 2. Газење со разни возила, освен штети кои се надоместуваат по основ на одговорност.
 3. Удар на некои предмети, меѓусебно тепање на животните, ранување со оружје.
 4. Паѓање, слизнување и слични надворешни повреди.
 5. Давење во вода или кал.
 6. Механичко задушување поради надворешни повреди.
 7. Повреди од диви зверови, каснување од змија или убод од пчела.
 8. Дејство на електрична струја.
 9. Последици на топлота или смрзување.
 10. Труење со хемиски отрови кои делуваат однадвор или се внесени во организмот.
- (3) Сите други опасности, кои не се наведени во претходниот став, па и тешко породување, алиментарни интоксикации, колика и кила без надворешно влијание, се сметаат како болест.

Опасности (ризичи) кои не се опфатени со осигурување

Член 3

- (1) Со осигурување не се опфатени опасности (ризичи) кои не се наведени во член 2 од овие Услови, како и штети кои ќе настанат:
1. Поради болест на осигуреното животно, ако се утврди дека болеста постоела пред склучување на осигурувањето, без оглед дали знаците на заболувањето биле забележливи или не, и ако штетата настанала во рок од три месеци по склучување на осигурувањето или ако во тој рок недвосмислено е утврдено постоење на болеста.
 2. Пцовисување, принудно колење или принудно отепување на животното кое согласно член 1, став

1 и 2 од овие Услови не можело да биде предмет на осигурување.

3. Заболување, принудно колење, принудно отепување или пцовисување на животното настанато поради долготрајно, неразумно и претерано искористување на животното.
4. Поради неблагоприятно лекување на животното и не придржување на упатствата на ветеринарот.
5. Поради приплодна неспособност (јаловост) на животното (ако поинаку не е договорено), делумно губење на видот, убавината, млечноста, а кај животните при гоеење и слабиот прираст.
6. Поради недоволна или неправилна исхрана или исхрана со штетна храна по вина на осигуреникот.
7. Намерно или поради небрежност на договорувачот на осигурувањето, на осигуреникот или на лице на кое му ја доверил грижата за животните, или на корисникот на осигурувањето.
8. Поради кастрација или овариотомија извршена од нестручно или неовластено лице.
9. Поради земјотрес, нуклеарна експлозија и радиоактивна контаминација.
10. Поради кражба, загуба или мана на животното.
11. Војна, инвазија, дејства на странски непријатели, непријателски или воени операции (без оглед дали војна е објавена или не), граѓанска војна, побуна, револуција, востание, граѓански немири, имајќи го во предвид учеството во или големината на востанието, воена или узурпаторска сила; или
 - а) биолошка или хемиска контаминација;
 - б) проектили, бомби, гранати, експлозивни средства;
 - в) поради секое дејство на тероризам

За примена на овој додаток дејство на тероризам значи, дејство, вклучувајќи но не и ограничување на употреба на сила или насилство и/или закана со нив на лице или група на лица, без оглед дали дејствуваат сами или во корист на или во врска со било која организација (и) или влада (и) обврзани со политички, религиозни, идеолошки или етнички цели и причини вклучувајќи и намера да се влијае на влада и/или да се изложи јавноста или дел од јавноста под страв.

За примена на а) контаминацијата значи контаминација, труење или превентива и/или ограничување на употреба на објект поради влијание на хемиски и/или биолошки материи.

Овој додаток исклучува и загуба, штета, цена или трошок од секаков вид директно или индиректно настанат од последица од или во врска со дејство преземено за контрола, превенција, уништување или на било кој начин се однесува за и/или 2 погоре.

Ако преземачите на осигурување потврдат дека поради овој исклучок, штета, загуба, цена или трошок не се покриени со ова осигурување товарот

за докажување на спротивното паѓа на осигуреникот.

12. Ако осигуреникот го заколе или отепа животното без вистинска потреба или без одобрение на осигурувачот.
 13. Кога осигуреното животно борави надвор од местото наведено во полисата, а осигуреникот за таа промена не го известил осигурувачот, како и за време на изнајмување на животните на трети лица.
 14. Поради транспорт на животните, натовар, растовар или претовар.
 15. Поради неизвршена вакцинација против болест која го застрашува животното ако штетата е настаната поради таа болест.
 16. Поради пцовисување кое настанало како последица на непреземање и непридржување на ветеринарно санитарните мерки за спречување на заразните и други болести предвидени со закон или прописи донесени врз основа на закон, и во случај кога надлежниот орган не донел наредба за принудно колење или принудно отепување на животното.
 17. Поради туберкулоза, бруцелоза, инфективна анемија кај копитари, лигавка и шап, свинска чума, леукоза и бовин спонгиформен енцефалитис (БСЕ) па и ако овие болести се утврдени само по клинички пат.
 18. Поради принудно колење или отепување на животното извршено по наредба на надлежен орган.
 19. Поради ветеринарни трошоци и други обврски одредени со закон за заштита на животните од болести.
- (2) Осигурувачот не презема било каква обврска или право кое за осигуреникот произлегува од Законот за ветеринарното здравство.

Сума на осигурување

Член 4

- (1) Животните се осигуруваат на вредност која ќе се договори со договорувач.
Таа вредност, по правило, не може да биде поголема од вистинската вредност на животното во времето на склучување на договорот за осигурување, ниту поголема или помала од вредноста за осигурување која ја определил осигурувачот за односниот вид и категорија на животни во смисла на одредбите од став 4 на овој член.
- (2) Млади животни и животни при гоеење можат да се осигуруваат на вредност што ќе ја постигнат на крајот на траењето на осигурувањето, односно на крајот на гоеењето.
- (3) По правило, сумата на осигурување се утврдува за секое животно поодделно. Кај ситните животни и животни кои се држат во стадо, а вредноста им е приближно изедначена, осигурувањето може да се

врши на просечна вредност - просечна сума на осигурувањето.

- (4) Осигурувачот може за поедини видови и категории на животни да ја определи највисоката и најниската вредност на која може да се склучи осигурувањето.
- (5) Сумата на осигурувањето не може да служи како доказ за вистинската (пазарната) вредност на животното. Сумата на осигурување е граничен износ на обврската на осигурувачот.

Место на осигурување

Член 5

- (1) Осигурувањето е во сила додека осигурените животни се наоѓаат во местото означено во полисата.
- (2) Ако осигуреното животно заради исхрана, сместување или работа се пренесува од едно во друго место, тие места мораат да бидат наведени во полисата.
- (3) Осигурувањето не е во сила за време додека осигурените животни се наоѓаат на изложби или саеми и за време на транспортот на и од тие места и во кое било транспортно средство.
- (4) Осигуреникот е должен најдоцна во рок од 3 дена писмено да го известил осигурувачот ако осигуреното животно постојано или за повеќе од 14 дена го премести од местото наведено во полисата во некое друго место, или ако меѓу осигурените животни стави друго животно од ист вид.

Обврска за осигурување на сите животни од ист вид

Член 6

- (1) Осигуреникот е должен да ги осигура сите животни од ист вид (сите коњи, сите говеда и тн.) што ги има и ги држи на исто место, а способни се за осигурување. Само со посебна согласност на осигурувачот, осигуреникот може да осигура само дел од животните од ист вид, односно поедини категории животни, кои можат сигурно да се разликуваат. Согласноста мора да биде запишана во полисата.
- (2) При склучување на договорот за осигурување осигуреникот е должен, без оглед на сопственоста и бројот на животните кои ги осигурува, да ги пријави и покаже сите животни од ист вид што ги има. Неосигурените животни мораат да бидат воведени во осигурителната документација (понууда, попис, полиса) со опис на сите елементи за нивна идентификација и причина за неосигурувањето. Ако овие животни во тек на траење на осигурувањето ги исполнат условите за прием во осигурување (старосна граница кај млади животни, здравствена состојба и др.), осигуреникот е должен и нив да ги осигура најдоцна во рок од 14 дена од денот кога животните станале способни за осигурување.
- (3) Осигурувачот има право, а осигуреникот е должен тоа да го стори, да бара осигурените животни да се обележат (маркирање, тетовирање, жигосување и сл.) на товар на осигуреникот.

Траење на договорот за осигурување

Член 7

- (1) Договор за осигурување може да се склучи:
 1. Со определен рок на траење и
 2. Со неопределен рок на траење, кога се продолжува од година во година.

Почеток на дејството на осигурувањето

Член 8

- (1) Ако не е договорено поинаку, договорот за осигурување произведува свое дјество после 48 часа по часот што е назначено во полисата како почеток на осигурување. Значи, во полисата освен датата треба да се назначи и часот кога истата е потпишана.
- (2) Ако рокот на траење на осигурувањето не е определен со договорот за осигурување, секоја договорна странка може да го раскине договорот со денот на истек на тековната година на осигурување, известувајќи ја по писмен пат другата страна најдоцна на три месеци пред истек на тековната година на осигурување.
Во ваков случај договорот за осигурување престанува во дваесет и четири часот на последниот ден на тековната година на осигурување.
- (3) Ако осигурувањето е склучено на рок подолг од 5 години, секоја страна може по истекот на овој рок при отказан рок од 6 месеци писмено да и изјави на другата страна дека го раскинува договорот.
- (4) Ако договорот на осигурувањето го раскине договорот кој е склучен на период подолг од 5 години, должен е на осигурувачот да му ја плати разликата на премијата за одобриениот попуст за траењето на осигурувањето.

Почеток и престанок на обврската на осигурувачот

Член 9

- (1) Обврската на осигурувачот за надомест на штета по основ на осигурувањето започнува:
 1. За штети од пцовисување, принудно колење или принудно отепување поради несреќен случај, како и за трошоци за лекување доколку се договорени, по 48 часот на денот и часот кој во полисата е означен како ден на почеток на осигурувањето, ако до тој ден е платена премијата, инаку по 48 часот на денот и часот кога е платена премијата, ако поинаку не е договорено.
 2. За штети од пцовисување, принудно колење или принудно отепување поради болест во 24 часот на 21-от ден сметано од часот во денот на склучување на договорот за осигурување (каренца), т.е. по истек на полни 21 дена.
- (2) Ако осигуреното животно до истекот на полни 21 дена (за време траење на каренцата) се разболи од некоја незаразна болест и не оздрави до истекот на тој рок, обврската на осигурувачот за надомест по основ на осигурување започнува кога животното ќе оздрави, за што договорувачот е должен да поднесе ветеринарно уверение.

- (3) Ако осигуреното животно до истекот на полни 21 дена (за време на траење на каренцата) се разболи од некоја заразна болест, каренцата се продолжува за таа болест за сите осигурени грла од ист вид кои се наоѓаат во истиот објект, односно економско двориште се додека заразата не престане, за што договорувачот е должен да поднесе ветеринарно уверение.
Под заразни болести во смисла на овие Услови се подразбираат болести кои имаат инфективен карактер и се преносливи.
- (4) Ако осигуреното животно се разболи за време на траење на каренцата, а осигурениот случај како последица на тоа заболување настане за време на траење на каренцата или по истек на каренцата, осигуреникот нема право на надомест на штета по основ на осигурувањето.
- (5) Ако осигурувањето е обусловено со вакцинација, а вакцинацијата не е извршена пред почетокот на осигурувањето каренцата за болеста против која треба да се вакцинира започнува од денот на извршеното вакцинирање.
- (6) Во случај на зголемување на сумата на осигурување при обнова или за време на траење на осигурувањето, за зголемената сума на осигурување се применува каренца од 21 ден и оштетата ќе се пресметува на основа старата сума на осигурување, ако заболувањето или осигурениот случај како последица на болест настане во рок од 21 ден од денот на извршеното зголемување на сумата на осигурување.
- (7) Договорувачот на осигурувањето не може со посебна доплата да ја исклучи каренцата.
- (8) Обврската на осигурувачот за надомест на штети по основ на осигурувањето престанува:

1. Кај договорот за осигурување со определен рок на траење во 24 часот на денот кој во полисата е означен како ден на истек на осигурувањето, ако поинаку не е договорено.
2. Кај договорот за осигурување со неопределен рок на траење, ако во полисата е назначен само почетокот на осигурувањето, осигурувањето се продолжува од година во година, освен ако една од договорените странки најдоцна на три месеци пред истек на тековната година на осигурување писмено не ја извести другата странка дека не сака да го продолжи договорот за осигурување. Во вакви случаи договорот престанува во 24 часот на последниот ден на тековната година.
3. Обврската на осигурувачот престанува и во други случаи предвидени со закон или со договорот за осигурување.

Постапка при истек на осигурувањето за тековната година односно тековниот период на осигурување

Член 10

- (1) Кај осигурувањата со определен рок на траење, ако договорот за осигурување за наредниот период се склучи пред истек на последниот ден на траење на

тековниот договор не се применуваат одредбите за каренца ниту пак болните животни се исклучуваат од осигурување, освен ако животните се во лоша кондиција или осигуреникот ги држи во несоодветни услови.

(2) Кај осигурувањата со неопределен рок на траење и кај повеќегодишните осигурувања, во моментот на истекот на тековната година на осигурување (во скаденцата) осигурувачот има право пред продолжување на осигурувањето да изврши преглед на животните да ги утврди околностите од значење за големината и тежината на ризикот и да изврши измени и дополнувања на договорот и тоа:

1. Од осигурување да ги исклучи животните чија старост ја надминала границата утврдена во член 1 став (1) од овие Услови, како и животните кои се чуваат во лоши зоохигиенски услови или се во лоша кондиција (член 1, став (3), точка 2 и 3 од овие Услови).

2. Да ја зголеми или намали сумата на осигурување, ако вредноста на животното е зголемена или намалена, а според состојбата на животното и важечките цени.

За животните кои при прегледот се болни од акутни заболувања не може да се зголемува сумата на осигурување, додека не оздрават, но не се исклучуваат од осигурување.

За животните кои при прегледот се болни од хронични заболувања или имаат стекнати мани, сумата на осигурување се утврдува земајќи ги во предвид таквите заболувања или мани.

3. Да ја намали или зголеми премиската стапка ако ризикот е намален односно зголемен, како и во зависност од постигнатите технички резултати.

(3) Одредбите од точките 1, 2 и 3 од претходниот став се применуваат и на осигурувањата од став (1) на овој член.

(4) При продолжување на осигурувањето кај осигурувањата на неопределен рок на траење и кај повеќегодишните осигурувања, на животните кои биле во осигурување не се применуваат одредбите за каренца.

Но ако кај овие животни се зголемува сумата на осигурување, одредбите за каренца се применуваат само на износот на зголемената сума на осигурување.

(5) Сумата на осигурување може да се зголемува или намалува и во тек на траење на осигурувањето ако вредноста на животните е зголемена или намалена.

Отуѓување на поедини осигурени животни

Член 11

(1) Во случај на отуѓување (продажба и слично) на осигурени животни, осигурувањето за нив престанува во моментот кога осигуреникот престанал да ги држи.

(2) Наместо на отуѓените (продажба и слично) осигурени животни, може во осигурување да се воведо друго животно на осигуреникот од ист вид, ако ги исполнува

условите за осигурување, а осигуреникот оттуѓувањето-набавката на новото животно ја пријавил на осигурувачот.

Ваква замена дозволена е само еднаш во текот на траење на осигурувањето и тоа само за копитари, приплодни говеда и приплодни свињи.

(3) За нововнесеното животно во осигурување се испоставува полиса и за тоа животно се применуваат одредбите за каренца.

Поминување на договорот за осигурување на нов

корисник односно сопственик

Член 12

(1) Ако сите животни осигурени со еден ист договор преминат по било кој основ, освен продажба, врз некое трето лице, договорот за осигурување продолжува да дејствува помеѓу осигурувачот и осигурениковиот правен следбеник.

(2) Во случај кога со оттуѓувањето на осигурените животни е зголемена или намалена опасноста за настанување на осигурен случај осигурувачот за преостанатото време до крајот на тековниот период на осигурување ќе пресмета зголемена премија или ќе изврши повраток на премијата.

(3) Ако договоруваачот на осигурувањето не го извести осигурувачот за оттуѓување на осигурените животни останува во обврска да ја плаќа премијата и по денот на оттуѓувањето.

(4) Осигурувачот и новиот сопственик односно корисник на оттуѓените животни можат да го откажат договорот за осигурување со отказан рок од 15 дена, со тоа што отказот се должни по писмен пат да го поднесат во рок од 30 дена од денот кога сознале за извршената промена на сопственоста.

(5) Договорот за осигурување не може да се откаже до колку полисата е издадена на доносителот или по наредба.

(6) Кога има повеќе правни следбеници, сите тие солидарно одговараат за премијата што се должи.

Пријавување на околностите значајни за оцена на ризикот

Член 13

(1) Договорувачот на осигурувањето е должен при склучување на договорот да му ги пријави на осигурувачот сите околности што се од значење за оцена на ризикот, а што му се познати или неможеле да му останат непознати.

(2) Ако договоруваачот на осигурувањето намерно направил неточна пријава или намерно премолчил некоја околност од таква природа што осигурувачот не би склучил договор ако знаел за вистинската состојба на работите, осигурувачот може да бара поништување на договорот.

(3) Во случај на поништување на договорот од причините наведени во претходниот став, осигурувачот ги задржува наплатените премии и има право да бара

исплата на премијата за периодот на осигурувањето во кој побарал поништување на договорот.

Правото на осигурувачот да бара поништување на договорот за осигурување престанува ако тој во рок од три месеци од денот на сознавање за неточноста за пријавата или за премолчувањето не му изјави на договорувачот на осигурувањето дека има намера да го користи тоа право.

- (4) Ако договорувачот на осигурувањето направил неточна пријава или пропуштил да го даде должното известување, а тоа не го сторил намерно, осигурувачот може по свој избор, во рок од еден месец од сознавањето за неточноста или нецелосноста на пријавата, да изјави дека го раскинува договорот или да предложи зголемување на премијата сразмерно со поголемиот ризик.

Договорот во тој случај престанува по истек на 14 дена од кога осигурувачот својата изјава за раскинување му ја соопштил на договорувачот на осигурувањето, а во случај на предлогот на осигурувачот премијата да се зголеми раскинувањето настапува ако договорувачот не го прифати предлогот во рок од 14 дена откаго го примил.

Во случај на раскинување на договорот осигурувачот е должен да го врати делот од премијата што отпаѓа на времето до крајот на периодот на осигурувањето.

- (5) Ако осигурениот случај настанал пред да е утврдена неточноста или нецелосноста на пријавата, или после тоа, но пред раскинување на договорот односно пред постигнување на спогодба за зголемување на премијата, надоместокот се намалува во сразмер помеѓу стапката на наплатените премии и стапката на премиите што би требало да се платат според вистинскиот ризик.
- (6) Осигурувачот кому во моментот на склучувањето на договорот му биле познати или неможеле да му останат непознати околностите што се од значење за оцена на ризикот, а кои договорувачот на осигурувањето неточно ги пријавил или премолчил неможе да се повикува на неточноста на пријавата или премолчувањето.

Истото важи и во случај кога осигурувачот сознал за тие околности за време на траење на осигурувањето, а не ги користел законските овластувања.

Право на осигурувачот да врши контрола

Член 14

- (1) Осигурувачот има право да врши контрола на склучените осигурувања, настанатите штети, ревизија на ризикот како и контрола на извршувањето на договорените и пропишаните мерки и контрола на мерките на превентива и репресива во тек на целиот период на траење на осигурувањето, а осигуреникот е должен тоа да му го овозможи.
- (2) Осигурувачот има право да ги исклучи од осигурување животните за кои при контролата се утврди дека не

можеле да бидат предмет на осигурување согласно член 1, став (1) и (3) од овие Услови.

- (3) Осигурувачот има право да го раскине договорот за осигурување, без отказан рок, во целост или делумно и да се воздржи од сите обврски, доколку при контролата се констатира дека осигуреникот по своја вина ги прекршил одредбите од овие Услови.

Ако осигурувачот за повредите на одредбите од овие Услови сознал по настанување на осигурениот случај, има право да ја одбие оштетата.

Пријава на промена на опасноста во тек на траење на осигурувањето

Член 15

- (1) При склучувањето на договорот осигуреникот треба да го извести писмено осигурувачот за сите познати околности кои се битни за преземање на ризикот. При повреда на оваа обврска - облигација - осигурувачот може да се повлече од договорот, при што обврската за надомест за штета отпаѓа.
- (2) Договорувачот на осигурувањето е должен писмено да го извести осигурувачот за секоја промена на околностите која е од значење за оцена на ризикот. Ако зголемувањето на ризикот е поради некоја постапка (во технологијата на одгледување) на договорувачот спрема осигурените животни должен е да го извести осигурувачот пред да ја преземе постапката, а ако зголемувањето на ризикот е склучено без учество на договорувачот, тој е должен да го извести осигурувачот во рок од 14 дена од кога сознал за тоа.
- (3) При зголемување на ризикот во тек на траење на осигурувањето, осигурувачот може да го откаже договорот за осигурување или на договорувачот да му предложи нова премиска стапка. Ако договорувачот не се согласи со новата премиска стапка во рок од 14 дена од приемот на предлогот, договорот престанува според самиот закон.
- (4) Договорот за осигурување останува во сила и осигурувачот повеќе не може да ги користи овластувањата за раскинување на договорот или зголемување на премиската стапка, ако не ги искористил тие овластувања во рок од еден месец од кога на кој и да е начин сознал за зголемување на ризикот, или ако уште пред истекот на тој рок покаже на некој начин дека се согласува со продолжување на договорот (ако ја прими премијата, исплати надомест за осигурен случај што настанал по тоа зголемување и сл.).
- (5) Во случај кога по склучување на осигурувањето настанало намалување на ризикот, договорувачот на осигурувањето има право да бара соодветно намалување на премијата, сметајќи од денот кога за намалувањето го известил осигурувачот. Ако осигурувачот не се согласи со намалувањето на премијата, договорувачот може да го откаже договорот за осигурување.

Должност на осигуреникот кога осигуреното животно се разболи или му се случи несреќен случај

Член 16

- (1) Кога осигуреното животно се разболи или се повреди при несреќен случај или пцовиса, осигуреникот е должен веднаш да повика ветеринар и да се придржува на упатствата што тој ќе му ги даде.
Во случај на заболување или несреќен случај на поголем број животни осигуреникот е должен веднаш да го извести и осигурувачот.
- (2) Во случај кога поради болест или несреќен случај постои непосредна опасност од пцовисување, осигуреникот е должен, заради намалување на штетата, да изврши принудно колење на осигуреното животно кога тоа ќе го препорача ветеринар или осигурувачот.
Во итни случаи на непосредна опасност од пцовисување, осигуреникот е должен и сам да изврши принудно колење на осигуреното животно заради намалување на штетата.
- (3) Принудно колење од економски причини може да се изврши дури по писмено одобрение на осигурувачот.
Во вакви случаи осигуреникот ќе прибави писмено мислење од ветеринар и ќе го достави до осигурувачот на решавање.
- (4) Принудно колење на осигуреното животно поради опасност по живот мора да се изврши веднаш, а поради економски причини во рокот одреден во писменото одобрение на осигурувачот.
- (5) Осигуреникот е должен да ги преземе сите мерки за намалување на штетата со искористување на производите добиени со колење или на деловите од пцовисаното животно. Ова искористување ќе се врши во согласност со ветеринарно санитарните прописи и во случаи кога и како е тоа дозволено.
- (6) Осигуреникот е должен искористливите делови (месо, кожа) или производи да ги продаде како е тоа најдобро можно според месните услови (ценовници) и важечките цени, согласно постојните прописи.
Најмалото искористување за кожа од говеда изнесува 8% од тежината на грлото. За оваа и за сите останати кожи треба да се земе во предвид актуелниот ценовник.
Осигуреникот може истите да ги користи и во домаќинството, ако тоа го сака. Во двата случаи вредноста на искористувањето се пресметува по важечките цени во местото на денот на штетата.
- (7) Ако осигуреникот не ги изврши своите обврски, а за тоа нема оправдување, ќе му се намали оштетата за толку за колку со неизвршената обврска таа е зголемена.

Обврска за известување при настанување на осигурен случај

Член 17

- (1) За настанатиот осигурен случај (пцовисување, принудно колење или отепување) на осигуреното животно осигуреникот е должен да го извести

осигурувачот веднаш, а најдоцна во рок од 3 дена од кога дознал за осигурениот случај.

- (2) Ако настанатиот осигурен случај, осигуреникот го пријавил усмено, по телефон, или со телеграма, должен е во рок од 3 дена од пријавувањето да поднесе писмена пријава.
За настанатиот осигурен случај осигуреникот е должен да го извести и подрачниот ветеринар заради негово учество во извид и процена на штетата.
- (3) Во сите случаи предвидени со пропис (како пожар, експлозии, сообраќајни незгоди, кражби, разбојништво и сл.) осигуреникот е должен штетата да ја пријави и на надлежниот орган на управата.
- (4) Ако осигуреникот не го извести осигурувачот за настанатиот осигурен случај во определеното време, должен е да му ја надомести штетата на осигурувачот што би ја имал заради дополнителното утврдување на штетата.

Придржување на одредбите за заштитни мерки

Член 18

- (1) Ако здравствените или било кои други прилики во крајот каде се наоѓаат животните налагаат потреба од преземање на заштитни мерки за спречување на штети на осигурените животни, осигурувачот може да постави како услов за склучување на договорот за осигурување или продолжување на истиот со преземање на тие мерки, а осигуреникот е должен да ги преземе на свој трошок.
- (2) Осигуреникот е должен да ги преземе потребните мерки за заштита на животните од заразни, паразитарни и одгледни болести како и мерки за заштита од дивеч.
- (3) Осигуреникот е должен со осигурените животни да постапува правилно, уредно да ги држи, правилно да ги храни, разумно да ги искористува, како и да ги презема сите мерки за да се избегнат штетите кај животните.
- (4) Осигуреникот е должен да се придржува кон сите договорени мерки чија цел е да се спречи појавата на ризикот или ограничи зголемувањето на опасноста да се сочува здравствената состојба, како и да ги извршува сите мерки што надлежните органи ги пропишуваат или ги преземаат заради заштита на здравствената состојба на животните.
- (5) Осигуреникот е должен да врши редовно шкартирање на закржлавени, стари и за понатамошно држење непогодни животни.
Шкартираните животни можат да останат во осигурување најмногу до 30 дена од денот на извршеното шкартирање.
- (6) Ако договорувачот на осигурувањето не ги преземе потребните мерки, осигурувачот ќе ја намали оштетата за толку за колку со непреземените мерки таа е зголемена.

Утврдување и процена на штетата

Член 19

- (1) Штетата, по правило, се утврдува веднаш на местото на настанување и тоа на лешот на пцовисаното животно или на делови или производи добиени со колење.
- (2) Утврдувањето на штетата, по правило, го вршат осигуреникот и осигурувачот со учество на ветеринар.
- (3) Ако претставникот на осигурувачот не е во можност да учествува во утврдување и процена на штетата, ќе ја утврди осигуреникот со учество на ветеринар, а осигурувачот дополнително ќе изврши контрола на проценката на штетата со преглед на доставената документација на штетата.
- (4) Во исклучителни случаи, ако при утврдување и процена на штетата не можат да учествуваат ниту претставник на осигурувачот, ниту ветеринар, штетата ќе ја утврди осигуреникот со сведоци. Во ваков случај надлежниот орган на општината или месната заедница треба да ја потврди вистинитоста на податоците.
- (5) При утврдување на штетата се утврдуваат околностите по кои настанала и се врши процена на штетата.
Со процена на штетата се утврдува стварната штета што осигуреникот ја претрпел заради што се утврдува стварната (пазарната) вредност на животното, вредноста на искористување и трошоците што осигурувачот ги признава во врска со искористувањето.
- (6) Осигуреникот е должен при утврдување и процена на штетата да даде точни и потполни податоци и сите докази со кои располага, а се неопходни за утврдување на причината, обемот и висината на штетата и околностите под кои настанала и до осигурувачот ги достави сите документи за штетата и тоа најдоцна во рок од 30 дена од денот на пријавување на штетата.
Доколку податоците во доставените документи не се потполни, на барање на осигурувачот осигуреникот е должен дополнително да достави податоци и тоа во рок од 30 дена од денот кога осигуреникот го примил барањето на осигурувачот.

Постапка за утврдување на штета со комисија - вештачење

Член 20

- (1) Во случај ако осигуреникот и осигурувачот не се спогодат при утврдување и проценка на штетата, секоја од договорените странки може да предложи штетата да се утврдува со вештачење.
- (2) Предмет на вештачење можат да бидат утврдување на големината на штетата, причините за штетата и други работи ако се договорот, освен утврдување на право на оштетата.
- (3) Барањето за вештачење се поднесува во писмена форма со наведување на работите што ќе бидат предмет на вештачење.
- (4) За постапката на вештачењето важат следниве начела:
 1. Секоја странка писмено именува свој вештак и тоа во рок од 2 (два) дена од денот на извршената процена, односно во рок од 3 дена од денот на применото известување за извршената проценка во

случај ако една од договорените странки не учествувала во проценката.

2. За вештаци можат да се именуваат дипломирани ветеринари лекари кои не учествувале во проценката.
3. Пред почетокот на вештачењето двата вештака избираат трет вештак како претседател кој не смее да биде во работен однос кај осигуреникот или осигурувачот.
4. Вештаците работат едновременно и своите наоди во писмена форма им ги предаваат на осигуреникот и осигурувачот. Ако наодите меѓусебно отстапуваат, осигурувачот двата наода ги предава на третиот вештак - претседателот.
Претседателот дава свое стручно мислење по спорните прашања во границите на наодите на двата вештака и по еден примерок дава на осигуреникот и осигурувачот.
5. Секоја странка ги сноси трошоците за својот вештак. Трошоците за претседателот ги сносат двете странки по половина.

Утврдување на надоместок по основ на осигурување-пресметка на штета

Член 21

- (1) Осигурувачот е во обврска да исплати надомест по основ на осигурувањето за штети причинети од осигурени ризици по одредбите на овие Општи услови, односно по Посебните услови, по кои осигурувањето е склучено и тоа во договорениот рок кој неможе да биде подолг од 14 дена сметајќи од денот кога осигурувачот добил известување дека настанал осигурен случај.
- (2) Ако за утврдување на обврската на осигурувачот или нејзиниот износ е потребно извесно време, рокот од 14 дена почнува да тече од денот кога е утврдена неговата обврска и нејзиниот износ.
- (3) Ако износот на обврската на осигурувачот не биде утврден во рокот определен во став (1) од овој член, осигурувачот е должен на барање на овластено лице да го исплати неспорниот дел од својата обврска на име аванс.
- (4) Пресметката на штетата се врши на следниот начин:
 - Ако сумата на осигурување е иста или поголема од стварната вредност на животното, штетата се пресметува од стварната вредност на животното.
 - Ако сумата на осигурување е помала од стварната вредност на животното, штетата се пресметува од сумата на осигурување.
 - Ако сумата на осигурување е помала од стварната вредност на животното, а имало искористување, штетата се пресметува во сразмер помеѓу сумата на осигурување и стварната вредност на осигуреното животно.

Пресметката на штетата според претходната алинеја се врши само во случај кога искористувањето е поголемо од 40% од стварната вредност на осигуреното животно.

- (5) При утврдување на висината на штетата се земаат предвид и евентуалните трошоци што во смисла на член 28 од овие Услови ги признава осигурувачот и искористувањето што е добиено од осигуреното животно.
- (6) Ако осигуреникот не изврши принудно колење или тоа го сторил со задоцнување или со некоја друга постапка ја намалил вредноста на искористувањето, осигурувачот ќе ја намали висината на штетата за толку за колку осигуреникот со своето однесување допринел за намалување на вредноста на искористувањето од настраданото животно.
- (7) Ако осигуреникот при склучување на договорот за осигурување или во тек на неговото траење не му ги пријави на осигурувачот сите животни од ист вид, надоместокот од осигурувањето ќе се пресмета во сразмер помеѓу бројот на осигурените животни и вкупниот број на животни од ист вид што ги има осигуреникот на денот на штетата.
- (8) Ако осигуреникот има повеќе осигурувања за ист вид на животни, а има и полиси со неистечена каренца и неможе да се утврди по која полиса е осигурено настраданото животно, надоместокот од осигурување ќе се пресмета во сразмер помеѓу бројот на животните по полисите кои не се во каренца и вкупниот број на животни по сите полиси кои се во сила.
- (9) Ако осигуреникот не го известил осигурувачот за зголемениот ризик, а премијата поради тоа требало да биде зголемена, при настанување на штета надоместокот од осигурувањето ќе се пресмета во сразмер помеѓу платената премија и премијата која според зголемениот ризик требало да се плати.
- (10) Износот на надоместокот по основ на осигурување неможе да биде поголем од штетата што осигуреникот ја претрпел со настанување на осигурениот случај.
- (11) Како стварна вредност на животното се смета вредноста што ја имало спроти заболувањето што била причина за настанување на штетата.
- (12) Осигуреникот нема право по настанување на осигурен случај да му го препушти на осигурувачот настраданото животно или добиените производи и од него да бара исплата на полната сума на осигурување.

Франшиза **Член 22**

- (1) Ако е договорено осигуреникот да сноси дел од штетата (договорен самопридржај, франшиза), при настанување на осигурен случај надоместокот од осигурувањето ќе се утврди на тој начин што на осигуреникот отпаѓа дел од штетата во висина на договорениот самопридржај.

Надомест на трошоци **Член 23**

- (1) Осигурувачот ги надоместува трошоците на осигуреникот за извршување на принудно колење и преглед на месото.

Другите трошоци направени за спречување на појавување на осигурен случај или намалување на штетата, осигурувачот ги признава но само ако дал согласност за преземање на соодветни мерки или ако тоа е посебно договорено со договорот за осигурување.

- (2) Трошоците за превоз и нештетно отстранување на лешот, секција на пцовисаното животно и издавање на ветеринарни документи паѓаат на товар на осигуреникот.

Начин на известување **Член 24**

- (1) Сите известувања и пријави што осигуреникот е должен да ги направи во смисла на одредбите од овие и други услови за осигурување, задолжително треба писмено да се потврдат, ако се најавени усно, по телеграма или на некој сличен начин. Како ден на прием на известувањето односно пријавата се смета денот кога е примено известувањето односно пријавата.
- (2) Договорите кои се однесуваат на содржината на договорот за осигурување полноважни се ако се склучени во писмена форма.

Промена на адресата - името (фирмата) **Член 25**

- (1) Договорувачот на осигурувањето е должен за промена на името или адресата, односно промена на името на фирмата и седиштето (деловни простории) да го извести осигурувачот во рок од 15 дена од настанатата промена.
- (2) Ако договарачот на осигурувањето не го извести осигурувачот за измените од претходниот став, за полноважност на известувањето доволно е ако осигурувачот упати препорачано писмо на последната позната адреса на договарачот. Известувањето стапува полноважно на денот кога би станало ако не настане промена од претходниот став.

Промена на условите за осигурување и тарифата на премии **Член 26**

- (1) На постојните договори за осигурување, извршените измени во условите за осигурување или тарифата на премии по склучување на договорот за осигурување, ќе се применуваат по истек на тековната година на осигурување.
- (2) Осигурувачот е должен по писмен пат или на друг погоден начин да го извести договарачот на осигурувањето за извршените измени во условите за осигурување или тарифата на премии и тоа најдоцна во рок од 15 дена пред истекот на тековната година на осигурување.
- (3) Договорувачот на осигурувањето има право во рок од 15 дена од денот на приемот на известувањето од

претходниот став да го откаже договорот за осигурување.

- (4) Во случај на откажување од претходниот став договорот за осигурување престанува во 24 часот во последниот ден на тековната година на осигурување.
- (5) Ако договорувачот на осигурувањето не го откаже договорот за осигурување во рокот од став 3 на овој член, договорот за осигурување со почеток на наредниот период на осигурување ќе се измени во согласност со извршните измени на условите и тарифата на премии.

Надлежност во случај на спор

Член 27

- (1) Во случај на спор помеѓу договорувачот на осигурувањето или осигуреникот и осигурувачот, надлежен е стварно надлежниот суд според местото на склучување на договорот за осигурување.

Примена на Општите услови за осигурување на животни

Член 28

- (1) Општите услови за осигурување на животни се применуваат и на осигурувањата кои се склучени по Посебните услови за осигурување на животни доколку одредбите од овие Услови не се во спротивност со одредбите од Посебните услови.

Правна поука

Член 29

- Доколку осигуреникот или корисникот на осигурување не се задоволни од првостепената одлука, имаат право да поднесат приговор во рок од 8 (осум дена) до Комисијата која одлучува по приговори.
- Договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето, можат да достават жалба во однос на осигурувачот до Агенцијата за супервизија на осигурување (АСО), како орган надлежен за супервизија на друштвата за осигурување.
- Во случај на спор помеѓу договорувачот на осигурувањето, односно осигуреникот и осигурувачот, надлежен е стварно надлежниот суд според местото на склучување на договорот за осигурување.

Претседател на Одбор на директори
Иван Фабијанчиќ